

El professorat d'educació física com a agent en la coeducació: actituds i bones pràctiques per a la construcció de gènere a escola

Physical Education Teachers as Coeducation Agents: Attitudes and Best Practice for Building Gender in Schools

Autor: **Joaquín Piedra de la Cuadra**
Departament d'Educació Física i Esport
Facultat de Ciències de l'Educació
Universidad de Sevilla (Espanya)

Directors: **Dr. Rafael García Pérez**
Dra. M.ª Ángeles Rebollo Catalán
Departament de Mètodes d'Investigació i Diagnòstic en Educació
Facultat de Ciències de l'Educació
Universidad de Sevilla (Espanya)

Paraules clau: professorat, educació física, gènere, actituds

Keywords: teachers, physical education, gender, attitudes

Data de lectura: 11 de març de 2011

Resum

Aquest treball neix dins el projecte d'investigació d'excel·lència TEON XXI: creació de recursos en línia per al coneixement i difusió de la cultura de gènere a escola. Aquest projecte té com a objectiu la creació d'eines en línia per al diagnòstic de gènere, la creació d'una xarxa de professorat actiu en coeducació i el registre i difusió de breus pràctiques en coeducació. Hi ha estudis sobre les actituds sexistes del professorat, però pocs se centren en l'estudi de les actituds del professorat d'educació física davant el reclam d'una posició activa i de transformació escolar. Les bases teòriques que sustenten aquest estudi són la teoria sociocultural i la teoria doing gender, la qual entén el gènere com un constructe social que es crea dins les interaccions entre les persones. Més enllà de reconèixer l'actitud davant la perspectiva de gènere, el nostre interès se centra

a conèixer quina és la seva posició o identitat davant el canvi ineludible dels centres educatius. Per a això, utilitzem una metodologia avaluativa que combina l'anàlisi quantitativa i l'anàlisi qualitatiu. Per a l'estudi quantitatiu utilitzem la tècnica d'enquesta, seleccionant per al seu ús l'escala school doing gender/teachers d'actituds del professorat envers la igualtat amb l'objectiu últim de diagnosticar els posicionaments d'una mostra de 527 professors i professores d'educació física a Madrid i Andalusia en nivells no universitaris. A més a més, comparem les actituds del professorat d'educació física amb les actituds envers la igualtat d'una mostra de 1.081 docents de la resta d'especialitats d'Andalusia. Per finalitzar, i a manera de complement de la nostra investigació, s'analitzen una petit grup (4) de pràctiques coeducatives en l'àrea d'Educació Física a fi d'il·

lustrar les diferents activitats en matèria de coeducació que està proposant el professorat d'educació física d'Andalusia. Els resultats de l'estudi mostren un professorat d'educació física amb actituds adaptatives envers el canvi coeducatiu a escola. Entre el professorat d'educació física trobem una bretxa de gènere, on les professores obtenen puntuacions que les posicionen amb una actitud significativament més coeducativa ($p \leq ,05$) que els homes. Una altra dada destacable és la menor puntuació aconseguida pel professorat d'educació física respecte al professorat de la resta d'especialitats ($p \leq ,05$). Respecte a les pràctiques coeducatives examinades, trobem que només una complex amb tots els criteris proposats per a la seva anàlisi, mentre que la resta poden tenir sentit dins el context en què es desenvolupen.

Promoció de la salut en adolescents mitjançant un programa d'intervenció de millora de la condició física i de l'estil de vida

Promoting Health in Teenagers through an Intervention Programme to Improve Fitness and Lifestyle

Autora: **Eva Clemente Bosch**
IES Federica Montseny
Burjasot (València - Espanya)

Directora: **Dra. María M. Morales Suárez-Varela**
Departament de Medicina Preventiva i Salut Pública
Universitat de València (Espanya)

Paraules clau: pràctica d'activitat física, condició física, adolescents, programa d'intervenció, salut cardiovascular

Keywords: doing physical activity, fitness, teenagers, intervention programme, cardiovascular health

Data de lectura: 5 de juliol de 2011

Resum

Atès que l'estil de vida es condiciona en gran manera durant l'adolescència, aquesta és una etapa clau per a la promoció d'estils de vida saludables com ara l'increment de l'activitat física i la millora de la condició física. L'objectiu d'aquest estudi ha estat conèixer el nivell de pràctica d'activitat física habitual en adolescents i analitzar-ne la influència en la salut, especialment cardiovascular, així com dissenyar i dur a terme un programa d'intervenció de millora de la condició física i de l'estil de vida en aquesta mateixa població.

Es va avaluar, preintervenció, el nivell de pràctica d'activitat física i el temps dedicat a activitats sedentàries, mitjançant un qüestionari; i preintervenció i postintervenció, la pressió arterial i la freqüència cardíaca en repòs mitjançant tensiòmetre digital; la composició corporal mitjançant antropometria (pes, talla, plecs cutanis i perímetres corporals) i la condició física orientada a la salut, mitjançant

vuit proves per mesurar diferents capacitats (resistència aeròbica, força i resistència muscular, flexibilitat i velocitat-agilitat). A partir de les anteriors, es va calcular l'índex de massa corporal, el percentatge de greix, la massa lliure de greix i la capacitat aeròbica.

Concloem que el nivell de pràctica d'activitat física dels adolescents residents en l'àrea metropolitana de València és baix, i els nois s'associen a un nivell de pràctica molt superior al de les noies (57,6 % de nois i 14 % de noies compleixen les recomanacions respecte d'això); aquestes dades són preocupants per les repercussions que poden tenir en la salut. El sexe té una alta influència en els hàbits de pràctica d'activitat física, per la qual cosa s'hauria de tenir molt en compte a l'hora de dissenyar i dur a terme programes d'intervenció. Els adolescents que practiquen més activitat física tenen una major probabilitat de presentar millor salut cardiovascular, i la prevalença d'adolescents

que posseeix una capacitat aeròbica indicativa de risc cardiovascular futur és alta, per la qual cosa seria aconsellable fer programes d'intervenció per augmentar el nivell de pràctica d'activitat física i per millorar el nivell de condició física dels adolescents, especialment en les noies. Els nois s'associen a una major pressió arterial sistòlica, un índex de massa corporal, un excés de pes, una circumferència de la cintura, un índex cintura/maluc i massa lliure de greix, a un menor percentatge de greix corporal i a una millor condició física. Els subjectes amb excés de pes tenen una major probabilitat de presentar pitjor salut cardiovascular.

El programa d'intervenció aplicat ha tingut un efecte positiu a la circumferència de la cintura, a l'índex cintura/maluc i al percentatge de greix corporal, i en la forma física, en la resistència aeròbica, la força-resistència i força muscular, i són aquestes les qualitats físiques que més ens interessava millorar des del punt de vista de la salut cardiovascular.